

10. szám.

I. évfolyam.

1885.

MAGYARORSZÁGI

BORBÉLYOK ÉS FODRÁSZOK LAPJA

A BUDAPESTI

BORBÉLY ÉS FODRÁSZ IPARTÁRSULAT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

POLLÁK JÓZSEF

A BUDAPESTI BORBÉLY ÉS FODRÁSZ IPARTÁRSULAT TITKÁRA.

LAPVEZÉREK:

MEZEY PÉTER.

DANKOVSKY ISTVÁN.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Megjelenik minden hóban kétszer.

A budapesti borbély és fodrász ipartestület munkaközvetítési rovata.

Ezen rovat alatt a budapesti borbély és fodrász ipartársulat az előfizetők részére 50 kr., nem előfizetők részére 1 frt díj mellett közvetít segégeket. **Elhelyezési iroda Sebestyéntér 7. sz. a. van.**

Segéd megrendelésnél kéretnek a szaktársak az utiköltség beküldését az elnökséghez, vagy esetleg a szerkesztőséghez, — továbbá az elhelyezési díjon kívül 22 krt a munkakönyv postán leendő elküldésére.

A munkaközvetítésnél az igények teljes kielégíthetése céljából a következő kérdésekre szóló feleleteket kérünk beküldeni.

A főnökök:

- Mily fizetést hajlandó adni?
- Mily képzettséget követel?
- Fiatal vagy idős segédre van-e szüksége?
- A belépés határnapját.

A segédek:

- Női fodrász?
- Asztali hajmunka készítő?
- Borbély?
- Hány éves?
- Mióta működik mint segéd?

Választ igénylő leveleknél egy postabélyeget kérünk becsatolni.

A belváros
legelénkebb helyén egy

elegansan berendezett

FODRÁSZ ÜZLET

azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást a szerkesztőség ad.

Fodrász pipere tárgyait

ajánlja a leggazdagabb választékban a legfinomabb kivitelű

TEJ-ALABASTROM ÉS KRISTÁLY-ÜVEGBŐL

ugymint:

Tusüveg lemezesavarral	1 frt	30 kr.
hajpor és hajkenőestartó	—	60 „
olaj- és illatszer üvegecske	—	30-40 „
szétszóró üvegecske	—	60 „
„ „ gömbbel	1 „	50 „

HERLING ANTAL

ÜVEGRAKTÁRA

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-UT 31. SZÁM.

A MAGYARORSZÁGI

BORBÉLYOK ÉS FODRÁSZOK LAPJA

A BUDAPESTI BORBÉLY ÉS FODRÁSZ IPARTÁRSULAT HIVATALOS KÖZLÖNYE

BORBÉLYOK, FODRÁSZOK ÉS PARÓKAKÉSZITŐK SZAKKÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5	frt	—	kr.
Fél évre	2	"	50	"
Negyed évre	1	"	25	"

SZERKESZTI:

POLLÁK JÓZSEF.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IV. kerület, granátos-utca 10. szám

II. emelet 14. ajtó szám.

Figyelmeztetés.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik mind-
eddig az előfizetéseket be nem küldték, azt beküldeni
sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennaka-
dás történjék.

Az előfizetési pénzeket szerkesztőségünkbe **Buda-
pest, IV. Gránátos-utca 10. II. emelet 14. ajtószám**
kérjük küldeni.

Azonkívül a következő szaktársaknál lehet elő-
fizetéseket eszközölni:

Prokob Antal, Miskolcz.
Greifenstein György, Aranyos-Maróth.
Gaál Kálmán, Székesfehérvár.
Fehér Jenő, Balaton-Füred.
Galbács Lajos és Pántya Zsigmond, Nagyvárad
Gera István, Szeged.
Kratochwill Ignác, Makó.
Krämer Domonkos, Nagy-Káta.
Petsár János, Sáros-Patak.
Kövár József, Czegléd.
Mészáros Győző, Gömör-Rozsnyó.
Gruber Sándor, Arad.
Szabó Rumi Imre, Halas.
Bernitzky József, Csongrád.
Bartyik Lajos, Orosháza.
Pancsák Lajos, Eger.
Imecs Gyula, Nagy-Bánya.
Horváth Ferencz, Zala-Szent-Gróth.
Erdélyi János és Széplaki Pál, Rima-Szombat.
Herczeg Lajos, Veszprém.
Csanádi János, Békés-Csaba.
Szarka József, Trencsén.
Sepsi Kiss István, Nagy-Kálló.

Tatár László, Losoncz.

Fiklovszky István, Salgó-Tarján.

Gödbaum János, Keszthely.

Flas József, Karczag.

Fehér János, Tállya.

Agárdy Nagy István, Nyiregyháza.

Szeüzsán András, Kolozsvár.

Kiket a netán befolyandó előfizetéseknek —
költségeik levonása után — leendő szives beküldé-
sére kérjük.

Budapest, 1885. szeptember 1.

Tudunkkal a fővárosban 3 szakbeli segéd-egylet van
és így különösen köztük — ha nem csalódunk — egy
»önképző« cizmél felruházott egylet is.

Hisz az nagyon szép, sőt elismeréssel kell adóznunk
azon egyéneknek — kik ennek létesítésére közrehatottak.
Mert méltán, ezzel nem csak iparunk, hanem hazánk ma-
gyarosodási érdekei is előmozdíthatók.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a fodrász ipar hazánk-
ban mily fejletlen — továbbá ha tekintetbe vesszük —
— hogy segédeink nagy része — kik habár édes hazánk
szülöttei — még sem bírnak annyit hazai nyelvükből,
hogy a belépő vendéget Magyarország fővárosában ma-
gyarul köszöntse — bizonyára azon remény kecségtet ben-
nünket, hogy hát hiszen van önképző körünk, mely rövid
idő alatt mindezen bajokat orvosolni fogja.

Hja van bizony, csak hogy hol?

Papiron.

Pedig ha tunya tétlenséggel hagyjuk az alapszabá-
lyokat az egyleti láda fenekén penészedni — a kik ezen
eszmét megpendítették — céljának megfelelő végrehajtá-
sáról nem gondoskodnak — bizonyára nagyon kevés ér-
demet szereztek megalakításával.

Pedig tudomásunk van arról, hogy azok most is az
önképző egylet élén állanak, — s nyugosznak azon babé-
rokon, melyeket azzal nyertek el, hogy a magas miniszterium
alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

Köszönjük alásan, mi nem kérünk belőle.

Nézzük csak a cipész segédek önképző körét, dalárdájuk van, lépten-nyomon felolvasásokat tartanak egyleti helyiségükben.

A fodrász segédek önképző egylete no hát az is . . . tán a szentírásból tart felolvasásokat a Petőfi-utcai korcsmai egyleti helyiségben.

Ha ezt nevezik önképzésnek, akkor jól megoldották feladatukat, hanem mi azt hiszszük, hogy ehhez nem is kellett volna alapszabály.

Ha csak egyszeri tudomásunk volna a legcsekélyebb felolvasásról, mely ezen önképző egyesület kebelében tartott — vagy egyáltalában ehhez hasonló mozgalmat fejtett volna ki — azon reménység táplálna bennünket: »Majd kinövi magát« »Minden kezdet nehéz.«

De mindez tudtunkkal nem történt soha.

Vagy tán az elhelyezést tartják önképzésnek, mely azon egyesület privilegiuma(?)

Nem akarjuk tovább fejtegetni, hogy mily mulasztások terhelik az egyesület választmányát, ítéljenek maguk.

Azt hiszszük, hogy saját ítéletük sem lesz kedvező.

Kötelességünknek tartottuk hivatásunkhoz mérten mindezeket feltárni és egyuttal utalni arra, hogy ha bár az elmulasztottakat pótolni nem is lehet — mégis vasakarral és kitartással sok hiba helyrehozható. Ne hagyja tehát e szent ügyet a választmány végkép elenyészni, hanem karolja fel minden erejéből.

Mi pedig legkedvesebb kötelességünk közzé fogjuk sorozni, ha működésükben támogathatjuk, ha kitartásra buzdíthatjuk s ha azt mondhatjuk: »Az egyesület megfelelő céljának.

S hogy ezen idő elérkezik — nem kételkedünk.

A borbélyok jogairól.

Rég óhajtottam ezen kényes ügyhöz terjedelmesen hozzá szólni, de e lap I-ső számában megjelent közleményemre óhajtottam volna, hogy felszólalások nagyobb mérvben történjenek, hogy ehhez mérten a dolgot kellő módon tisztázhassuk. Látva azonban, hogy ezen ügy csak két szaktársunk által vitatott némiképp — azon következtetést vonom le, hogy vagy nem érdeklí a borbélyokat, vagy általán könnyedén veszik saját ügyöket.

Azon két szaktárs is, kik ezen ügy felett polemikába keveredtek, nem annyira a tulajdonképeni sérelmeinkhez szöllernek, mint inkább azt vitatták, hogy a képesítéssel nyert-e vagy vesztett-e iparágunk tekintélyéből.

Valóban azt sem tudom, hogy igazat adjak-e ugy az egyik, mint másik barátomnak. Mindkettőnek állításában van valami, mely a tényeknek megfelel, de a mellett mindkettő hiányos nézetet is vall.

A mennyire csekélységem engedi, e dolgot a valóságában akarom e lap hasábjain tisztázni. De megeshetik rajtam is az, hogy figyelmem mindenre kiterjedni nem képes. Azért óhajtanám, hogy ehhez a szaktársak nagyobb része hozzászólna.

Ezen ügy, mely valójában megkivánja, hogy az elágazó nézetek összegezve legyenek és annak mikénti tisztázására volna leginkább kívánatos az országos borbély gyűlés megtartása.

Sok baj elhárítható lett volna már, ha az érdeklődés nem

lenne oly satnya. De sajnos, azzal, hogy eddigelé csak duzzogtunk, túrtünk, a dolog valódi orvoslására mit sem tettünk, mit sem érhattünk el. Jól mondja a közmondás: »Sült galamb senkinek sem repül a szájába.« De térjünk a dologhoz.

Én legalább úgy tudom, hogy a borbélyság és annak »sebészi« műtéti joga semmiféle patensen nem alapszik.

Hogy a borbélyok a régebbi időben orvosi, sebészi jogokat nyertek, az való.

Kezdetben 6 hó leforgása alatt lettek kiképezett sebészekké.

Már a későbbi időkben két évi tanfolyam hallgatására köteleztettek. 1874-ik évben pedig végleg beszünttetett a borbélyok részére engedélyezett ezen tanfolyam, mely által el lett vágva utja annak, hogy a borbélyok, sebészek, orvosok lehessenek.

Azok, kik sebészi oklevelet nyertek, nagyon természetes, mindenféle sebészeti műtétet végezhettek.

Számtalan eset volt, hogy nem csak külső műtétek végzéséhez — de belgyógyászathoz is alkalmaztattak. Nem egy híres orvos vált ki a tanult borbélyokból. Tudomásom van s tán szaktársaim előtt is ismeretes, hogy egy borbélymestert, hat havi hallgatása után udvari orvossá neveztek ki.

Ez volt a borbélyoknak eddigi büszkesége, hogy nem kellett csupán a borbélyágnál megmaradni; hanem ha igyekezett, felvihette sorsát egész addig, míg orvossá képeztetett.

Kik szólottak fel közülünk akkor, mikor ezen jogaink lábball tapostattak? . . . Senki!

Itt lett volna az alkalom a régi jogaink fentartása mellett harcolni.

A vérvélt tudtommal a legrégebb időkben fürdősök végezték. Később hogy ezekből lettek a tanult borbélyok, vagy külön e célra képezték-e ki magukat, nem állíthatom. A történelmi adatok e tekintetben sokkal nevétségesebben tünnek fel — mintsem azok elfogadhatók lennének. Elég az hozzá, hogy a borbélyság bárhol szerezte és hogy szerezte iparát, — annyi bizonyos, hogy Mária Terézia kegyelméből állapított meg. A »Chirurgia,« hol a borbélyok számára 6 havi cutus nyitattott s az ott nyert oklevél alapján a sebészi műtétek gyakorolhatására nyitattott nekik tér. Az ily képesítést nyert borbélyok nyithattak csak üzletet királyi városokban.

Mi hasznuk volt ebből a borbélyoknak! . . . Sőt káruk, mert tanult iparukban gátolva voltak és arra voltak kényszerítve, hogy vagy tanulják a sebészetet, vagy egy szerény falucskára voltak utalva.

Nem így volt-e ez uraim? . . .

Az 1872-ik évi törvények voltak azok, melyek jogot adtak, hogy ki-ki tanult iparát üzhesse ott, hol neki tetszik.

Mennyit kellett azomban küzdenünk némely szaktársunkkal csak azért, hogy ezt megértsük — csak azok tudják, a kik keresztül mentek rajta.

Talán még is jó volt a két rosz között választanunk és azt mondani: »Ha már azon jogokat vissza nem szerezhettük, mit elődeink századokon át gyakoroltak, akkor iparkodjunk a kisebb rosszat választani és kivívni azt: hogy iparunk a képesítettek közé leendő fölvétele által — ne le lehessen minden handlé »szabad ipar mellett« borbély és fodrász.«

Mit tennénk mi uraim most, a mikor az orvosi okoskodások folytán, a fővárosi rendőrség két havi sebészi kurzust hallgat, vagy ha nem is kurzust, de mindenesetre oktatásban részesül, s ha most ezen urak néhány évet a rendőrségnél eltöltve, gyakorlatot szereznek a sebkötésben, később majd az érvágásban is, és ha ezen urak a rendőrségtől kilépve borbélyságra adnák magukat. Ez könnyen megtörténhetett volna akkor, ha iparunk képesített mesterségek közé nem soroltott volna.

Majd duzzogtunk volna mint minden hasonló esetben. Nem-e így lett volna?

Csak tessék uraim egy kissé megfontolni a dolgot és úgy ítélni eljárásunk felett.

Természetesen jobb lett volna a régi jogokat, úgy a fővárosban, mint a vidéken fentartani; ha azt mint említém, a régi mód szerint helyre állíthattuk volna. De ez csakugyan teljes lehetetlen. Csak akkor, melegében lehetett volna tenni az ügyben és nem most. Akkor hallgattunk. Nem volt tömeges felszólalás, mely mérvadó lett volna megakadályozására. Egyesek felszólalása, elhallatszott a pusztaságban! . . . Az ügy el van veszve.

Nem úgy áll azonban a dolog a vérvétellel. A vérvétel maig is meg van engedve azoknak, kik gyakorlatába voltak és vannak, erre elég tanúság az: hogy a belügyminiszter erre vonatkozólag rendeletet bocsájtott ki, hogy a vérvételnél visszaélések ne követsenek el, árszabályt bocsájtott ki, mely minden fővárosi borbély üzletben kifüggesztve kell hogy legyen.

Tehát nem áll, hogy ez elvettett. Igenis orvosi rendelet mellett megengedett. Hogy azonban az orvosok sok esetben maguk végzik a műtéteket . . . ennek bizony ki vagyunk téve.

Ezt a konkorrentiát le nem rázhatjuk nyakunkról. Sőt ők akarják üzlettársaink kezei közül ezt is kicsavarni.

A mi pedig az országos gyűlést illeti, én bizony jónak látnám már csak annyiból is, hogy a valódi műértő uraknak 2 hó kurzus engedessék meg, hogy ott kellő gyakorlatot szerezzen minden könnyebb eljárású kötésekre és hogy ily módon annyi jog engedessék meg nekik, hogy ily üzleteik fölé e címet írhasák: »Mentő hely,« mint az Berlinben is van.

Hogy ezt meg is kaphatnánk, . . . annyira értesültem már, hogy csak kérelmezni kell.

Az bizony nincs kizárva, hogy úgy mint a multkori petíción, úgy az is hatalmas »ribilitiót« rögtönözne a tekintetes orvos uraimék közt.

De ez ne retentsen vissza bennünket, mennél nagyobb az akadály, annál dicsőbb a győzelem. Nem ölbe tett kezekkel lehet elérni valamit, — ha nem igen is a szoros összetartással párosult cselekvéssel — melylyel biztos sikert érhetünk el.

A mi a képesítésnek a sebészeti tudománnyal való összeegyeztetését illeti, Petsár szaktársunk nagyon téved, ha ezt lefokozásnak nevezi.

Mi a képesítés!

Mondják rá: egy kis diploma.

Mert ezzel utja van vágva annak, hogy iparunkban más mint az ezen iparágat tanult egyén működhessek.

Nagyon szépen elfér emellett a vérvételi műtétek gyakorolhatása is, mert legyen róla meggyőződve, hogy a képesítés még csak inkább előmozdíthatja arra való jogosultság elnyerhetését — mert így legalább azon biztos tudatban vagyunk, hogy azt tanult borbélyok gyakorolják — nem pedig tudj' Isten micsoda handlé zsidóból avanszírozott álborbély — kinek fogalma sincs: »mi fán terem az érvágó.«

Igy a képesítéssel egy cseppet sem lettünk lefokozva.

Mezey Péter.

Vasárnapi munkaszünet és munkadíj fel-emelés.

Mult számunkban már említettük, hogy a bécsi szaktársak az olcsó munkadíj ellen rendszabályokat akarnak behozni és egyöntetű árjegyzéket megállapítani és a vasárnapi munkaszünetet is behozni óhajtnak.

Ennek elérhetésére kerületenkint gyűléseznek.

Ezen gyűlések lefolyását mi is szükségesnek tartjuk szaktársaink előtt ismertetni, hogy fogalmat szerzhessenek arról, — miszerint a tömörülés és egyetértés mily ügyet bir diadalra juttatni.

A legérdekesebb gyűlése volt a Józsefváros — Alsergrund

városrésznek, mely július 30-án a kerületi választmányi tag — Szimáček elnökle alatt tartatott meg.

Mint előadó Weigel szerepelt.

Beszédében kiemeli, hogy a vasárnapi szünet a szaktársaknak kárt nem okoz — különösen akkor, midőn arról van szó, hogy a zárórára a délutáni 5 óra állapíttassék meg.

Mig ezelőtt a kereskedő és a munkás osztály egész vasárnapon munkában állott, most már délben ünnepelni kell s így egész 5 órán keresztül elég alkalma nyílik fodrászát felkeresni. — Indítványozza, hogy egy öttagu bizottság küldessék ki, — mely a jelen nem levő szaktársakat is ezen határozat érvényesítésére ösztönözze. Végül falragaszok által értesítsék a közönség. A vasárnapi munkaszünet, ha már a törvény által előírva nincsen, legyen legalább a szaktársak közmegegyezésével hozott határozat.

Lotrisch ipartársulati tag: A gazdasági kérdés mindenütt napirenden van. Alkottak nekünk ipartörvényeket, hanem ez sok kívánni valót hagy hátra, és mindnyájan elégedetlenek vagyunk.

A vasárnapi munkaszünetet nem óhajtna, mert az törvény által sincs előírva. Mindenki cselekedjék e tekintetben saját belátása szerint akként, mint azt érdekei kívánják. Ha általános munkaszünet volna, mint Angolországban, az nagyon jó volna. Mi fodrászok örühetünk, ha munkánk van; miért kényszerítsük magunkat a henyélésre, ha munkát kaphatunk?

A templomnak nincs nyugalma. Vasárnap 5 órakor kötetnek házasságok, így lelkésznek sincs munkaszünete. Születésünktől fogva nem ismerünk vasárnapi szünetet. Egész héten tétlenül nézzük a napot segédeinkkel együtt — ezért vasárnap kell — hogy pótoljuk az egész hetet. De ha egyáltalán be akarjuk hozni a munkaszünetet, a többi kerületek határozatához képest — úgy ez csak a július és augusztus hónapokra terjesztessék ki. De ha az egész ügyet elejtjük — ez lenne a legszelszerűbb — meggyőződésem szerint. Mert nekünk mindenkor vendégeink szolgálatára kell állanunk, hogy kenyerünket megkereshessük. Vasárnap a közönség hiúsága nagyobb. Ne huzzunk tehát számadásunkon keresztül — és a vasárnapi munkát ne vonjuk meg szaktársainktól.

Vaniek ipartársulati elnök kijelenti, hogy a választmányi feladata volt a törvény alkotásánál ezen szabadságot a fodrászok részére biztosítani. Ezen feladatát szerencsésen meg is oldotta. Most tehát, midőn a vasárnapi munka a szaktársak szabad rendelkezésére engedtetett, határozzanak saját belátásuk szerint. Nekünk szükségünk van a vasárnapra; ki vasárnap akar borotválkozni az sem szombaton, sem hétfőn nem fog borotválkozni. Ha egyes kerületek óhajtnak a vasárnapi munkaszünetet — határozataik érvényben tarthatók. Ez azonban csak azon kerületeket illeti, míg más kerületek arra nem szoríthatók, s csak akkor terjedhet ki valamennyi kerületre, ha a teljes gyűlés is a vasárnapi munkaszünetet határozatba hozza.

Néhány kerület tehát szövetekezett annak behozatalára, azon szempontból kiindulva: mert a vasárnapot minden iparos ünnepeli és így mindenkinek ideje van fodrászát telkeresni. Feltevé tehát, ha a vasárnapi munkaszünet általánosságban elfogadtatnék, akkor valamennyi szaktársnak kötelessége lesz azt megtartani — mely által a kártól mindegyik meg lesz óva — mert ez által a concurálás ki lesz zárva.

Bauer ipartársulati tag a vasárnapi munkaszünetet nem óhajtna — mert egy délelőtt 80 egyént kiszolgálni lehetetlen — szükséges tehát a délután is. Szóló különösen sajnálja, hogy csak kerületi és nem teljes gyűlések tartatnak e tárgy megvitatására — mert ez tetemes költségbe kerül — mint pl. a meghívók is. Ki fizeti ezeket?

Elnökölő Szimáček: Én.

Vaniek ipartársulati elnök az előtte szóló beszédére válaszul — kiemeli, hogy ily apróbb értekezletek szükségesek, hogy a nézetek tisztázva legyenek, így aztán a közgyűlés gyors

sabban és könnyebben járhat el és hozhat létre egyöntetű határozatot. Még ha a meghívók az ipartársulat pénztárából fizetnének, sem volna kidobott pénz.

Fleischmann kerületi választmányi tag bejelenti a II. kerületnek határozatát a vasárnapi munkaszünetre vonatkozólag kijelenti, hogy bár kezdetben ő is ellene volt, de azon meggyőződésre jutott, hogy az a fodrász iparnál saját magától honosodott meg, mert délutánoként alig egy vendég jelentkezik, s mint ő tréfásan megjegyzi »minden órában egy evő kanállal.« Ép ezért a vasárnapi munkaszünet mellett van. A fodrász is tölthessen egy pár órát családjá körében. Ha valamennyien bezárjuk üzletünket, akkor senkisé is szenved kárt. Mindenesetre azonban szükséges a közönséget erre figyelmeztetni.

Végre 17 szavazattal 8 ellenében az 5 órán túli vasárnapi munkaszünet elfogadtatott.

A napirend legfontosabb pontjának a munkadíj felemelésének előadója Lotrisch volt. A kis ipar beteg és ez mindenhol tapasztalható ép úgy Bécsben, mint más városokban és ez a piszkos concurrentiában találja csiráját. És ennek csak is magunk vagyunk okai, mert az egyetértés közöttünk megszünt. (Közbe kiáltások: Soha sem volt köztünk.)

A szer tehát, a mivel ezen bajt orvosolhatnók, egyetértés. Tömörülünk, viseltessünk egymás irányában collegialitással, legyünk testvérek, barátok! (Zajos tetszés.) Kössünk szövetséget családunk és állásunk érdekében. Kérem teljes szívből az összes szaktársak nevében. Egyesüljünk és küszöböljük ki a piszkos versenyt. Már két évvel ezelőtt tartottunk értekezletet az árjegyzéktáblák eltörlésére. Hozzuk ezt most határozatba. A kereskedő, az iparos, a munkás megállapítja munkadíját — miért ne tegyük mi is. A mostani munkadíjaink 28 évesek. A viszonyok azóta nagyot változtak. Azóta élelmiszer, házbér, szóval mindennek ára nagyon emelkedett s mi mindig csak pár garasért dolgozunk, mint 28 évvel ezelőtt. Emeljék fel munkadíjainkat üzleti és helyi viszonyaikhoz képest.

Vaniek ipartársulati elnökök: Ha kivihetjük azt, hogy az árjegyzéktáblák eltávolíttatnak, — elértük már a munkadíj felemelését. E szeny táblák miatt szenvedett iparuuk, szenvedett állásunk. A közéletben is ezen 5 kros táblák szerint mérlegelték a fodrászt. Először is tehát ezen táblák távolítandók el — a mit ezután saját üzleteinkben teszünk — az már a mi dolgunk. A megállapítandó munkadíjon alól senkinek sem szabad dolgozni — ez mindnyájunk érdekében áll. 10 kron alól senkisé borotválhat. Ez a Lipót városban, egy szavazat kivételével elfogadtatott — és ez az egy is kellemetlen tapasztalatot szerzett. (A gyűlés terméből nem saját jöszántából távozott a szerk.) Még ez is másnap kinyilvánította, hogy a többséghez csatlakozik s árjegyzéktábláját eltávolítja nemcsak — hanem munkadíját is felemeli. A közönség egy részének már a lapok útján tudomására adatott, hogy a fodrászok az árakkal nincsenek megelégedve. S ha ez a közönség előtt általában tudva lesz — akkor már is munkadíj felemelést fogunk elérni.

Blümel ipartársulati tag az árjegyzék részletezésébe nem akar bocsátkozni — mert ezt minden üzlettulajdonos maga teszi, csak annyit jegyez meg, hogy egyöntetű árjegyzéket behozni nem lehet, hanem az árak az egyes kerületek helyzetéhez képest állapíttassanak meg.

Vaniek megjegyzi, hogy az egyöntetű árjegyzék megállapítható valamennyi kerületekre nézve. Egyes kerületekben az árjegyzéktáblák már teljesen eltávolítottak, csak az újabb üzleteknél, kik existenciájukat akarják biztosítani, concurrálnak az 5 kros munkájukkal. Ne tételezzék fel uraim, hogy a vendég oly szűk marku és nem fizet 10 krt. Igen, mert most is 5 krt a főnöknek és 5 krt a segédnek vagy a tanulónak ad. Az utóbbiak a főnököt kinevetik, mert jövedelmét felezni kell. A főnök berendezi üzletét, fizeti a házbért, adót és fedezi az egyéb kiadásokat, valamint fizeti üzleti személyzetét is — és

mégis egyenlő jövedelmet élveznek. Én magam 20 kron alól nem borotválók — mert kiadásaim megkövetelik. Mindenki állapítsa meg az árakat saját belátása szerint — a mint azt üzlete követeli, de a minimalis áron alól senki sem dolgozhatik.

Az árfelemelés egyhangulag elfogadtatott a következő árakkal:

Hajnyírás 20 kr., hajsütés 20 kr., borotválás és fésülés 15 kr., hajfodorítás 15 kr., szakálnyírás 10 kr., borotválás 10 kr. Mindkét határozat keresztülvitelére egy bizottság választott meg.

Mindenféle iparágunkról.

Azt mondja a magyar példaszó: »A szem a lélek tükre. Mi meg bátran mondhatjuk a kirakat az üzlet tükre.

Különösen nálunk fodrászoknál a hol valójában a tisztaságnak és példás rendnek kell uralkodni, hogy vendégeket vonzassunk — kétszeresen szükségünk van arra, hogy csinos tiszta — és a kor igényeinek megfelelő üzleti kirakattal bírjunk.

A szemlélő elé kell tárnunk mindazon tárgyakat — melyek üzletünkben kaphatók. Ép azért különösen szükséges, hogy kirakatainkban művésziösen összeállítva ép azon tárgyak helyezettessenek el — melyekre a főszűlyt fektetjük, melyek elkészítére különlegességeink közé tartozik és mely tárgyakból raktárunkon a legtöbb található.

Minden iparos szakmájának egy bizonyos ágára fektesse a főszűlyt, hogy ezzel hirnevét állapítsa meg.

Ép úgy, mint az orvosoknál — egyik hirneves szemorvos — mig nagyon rossz belgyógyász — a másik pedig hirneves belgyógyász és nagyon rossz fogorvos.

Ha mind a kettőre egyenlő szűlyt fektetne — meglehet azért kitűnő orvos lenne — de oly hirnévre soha nem tehetne szert, s oly keresettségnek sem örvendene.

Igy vagyunk a paróka készítés és fodrászattal.

Nem akarjuk azért kizárni annak lehetőségét, hogy ha szakmánk bármelyik ágára fekteti valamely szaktársunk főfigyelmét, hogy azért más munkához nem ért — és azt azért ne gyakorolja és ne tartsa raktárán — sőt ellenkezőleg szükséges és kívánatos — hogy mindazon czikkeek, melyek resortjába tartoznak üzletében felállíthatók legyenek — nehogy a vevők ez által elidegeníttessenek.

Nálunk fodrászoknál különösen járja a kontárkodás — különösen a hajmunkák tekintetében. Mert egyes nők — néhány hónapi oktatás után úgy a hogy beleavattatik iparunk titkába s aztán nagyon természetes — alapos tudomány hiányában — mig egyrészt nekünk olcsó munkájával concurrenciát csinál — addig a közönségnek is anyagi kárt okoz — mert azon munka, melyet ily hölgyek készítenek, nem lehet tartós, és csakhamar tönkre megy.

De eltekintve ettől a női hajfésülésben is, mely majdnem kizárólag női kezekben van — óriási károkat okoz a képzett fodrászoknak.

Ha azon kérdés merül fel, hát ennek mi az oka? Könnyen felelhetünk rá.

Vegyük tekintetbe, hogy mi fodrászok 3, sőt négy éven keresztül szükségkép fáradoznunk kell a fodrászat művészetének elsajátításáért — addig egyik másik hölgy néhány hónap alatt 2—3 női frizurát megtanul, azzal aztán »kész mesternő« . . .

Ha tekintetbe vesszük, hogy ily felületesen megtanult női hajfésülönök, minden üzleti kiadás nélkül, sőt megadóztatás nélkül 1 frt, 1 frt 50 krnyi havi díj mellett házakhoz jár a fésülés elvégzésére, nagyon természetes, a képzett fodrász az óriási regie mellett, s jó hírnevének megőrzése végett sem teheti s így kénytelen kontárkodásaiknak tért engedni.

Most midőn a fővárosban a borbély, fodrász és parókakészítő ipartestület már funkcióját megkezdte — nem hagyhatom anélkül, hogy ennek orvoslására figyelmét fel ne hívjam.

A fodrászat az ipar egyik kimagasló ága, mert a fodrásznak teremteni kell tudni, életet kell adni művének ép úgy, mint a szobrásznak és festésznek. Mindenesetre a fodrászatnál is a divat uralja a helyzetet, de azon módosítani lehet és kell — mert nálunk a divatot előírni oly mértékben nem lehet — mint pl. a szabónál, kinek egy nadrág szabásánál nem kell arra ügyelni — hogy mily alakot adjon annak magas vagy alacsony embernél — mert ha a divat rá parancsol, hogy az francia szabásu, vagyis szűkszáru legyen, úgy készíti azt aprájának, nagyjának.

Igy a fodrásznak ügyelni kell az arcz alakjára, ügyelni kell a korra.

Szóval a fodrászat nem az az ipar, mely néhány év alatt sajátítható el — ahhoz hosszú gyakorlat és különösen jó izlés — összeállítási képesség kívántatik meg.

De megkívántatik az intelligens magatartás is.

Mert méltán. Ha tekintetbe vesszük, hogy ennek a borbély iparosnál, mint olyannál — ki tulnyomólag intelligens közönséggel érintkezik — szükségkép kell, hogy jelentkezék, kétszeresen szükséges a női fodrásznál, ki magas állásu hölgyeket is szolgál ki. Azért főtörekvésünk kötelességszerűleg oda irányuljon, hogy tanoncainkat szoktassuk arra, mert azt mondja a közmondás: »Addig hajlitsd a fát, míg vessző. A mit Jancsi meg nem tanult, azt János sohasem fogja megtanulni. Mint segédet már hiába oktatjuk. Reánk sem hallgat.

Mint hogy segédről van szó, álljunk meg csak egy szóra. Valóban nem bírom megmagyarázni — mi lehet annak oka, hogy segédeink jó nagy része — nem bírja beismerni, hogy a főnök mégis nagyobb ur nálánál s ez annál furcsábbnak tűnik fel előttem, mert nem csak édes hazánkban, hanem Austriában és különösen Bécsben sincs máskülönben, hol az ipartársulathoz interpelláció nyújtott be e tárgyban, mert különösen az elhelyezéseknél ezen kihívó magaviselet a bécsi szaktársak egynémelyikére türhetetlenné vált. És pedig a következő pontozatokban:

1. Az ipartársulati helyiség, mely most a segédek számára van meghatározva, egy fal által különíttessék el.

2. A segédelhelyezést kizárólag az ipartársulati irodának legyen szabad eszközölnie.

3. Az előljáróság — minden a törvény által megadott jognál fogva oda törekedjék, hogy a magán elhelyezések, melyek egyes segédek által korcsmákban vagy kávéházakban üzettek — eltiltassék — az iparhatóságnak feljelentessék és pénzbírsággal büntetessék.

4. Ügyrend állapíttassék meg más iparágak munkarendje

mintájára, mely tárgyazza a segédek kötelességeit a főnökökkel szemben.

Mindenesetre sajnos, hogy rendszabályokhoz kell nyulni akkor, midőn elvárja mindenki, hogy azon osztálya az iparosoknak — melynek leginkább kellene a műveltség fokán állani, nem bir magán uralkodni.

Én azt hiszem, a testületnek feladata lesz ezen viszás helyzetet megszüntetni, mert ezzel valóban a többi segédeknek is — kik igazán szerény magaviseletet tanusítanak — jó hírnevét aláassa. Bizonyára nem azt mondják, hogy a segédek egy töredéke ilyen — hanem általában elítélik.

Pedig a segéd szerénysége, tisztességes magaviselete és művelt szép modora nagyon sokat pótol a képzettség fogyatkozásain. Mert a mi első főfeladata a segédnek, a vendégekkeli szép bánás mód. Hisz jól tudjuk, hogy a vendég gyakran egy-egy segédhez annyira hozzászokik — hogy mástól magát borotváltatni sem hagyja — ha el van foglalva inkább vár, míg végez.

Azt hiszik tán azért, mert jobban borotvál?

Legkevésbé sem.

Azért, mert szerény modora által tetszését vivta ki — s a vendégbe annyira beleékelődik azon feltevés, hogy őt csak az tudja jól megborotválni, hogy később már más által magát kiszolgáltatni nem akarja.

De legyen az akárhogy, a szerénység mindig műveltséget árul el — azért azt hiszem, csak saját jóvöltukat mozdítják elő segédeink, ha törekednek legyőzni a felburjánzott rossz szokást — mert míg egy részről főnökeik elismerését — másrészről az emberiség tiszteletét nyerik meg.

Dankovszky István.

A haj betegségeiről.

— A lipcsei fodrászlap után. —

Dr. **Startin** felolvasása.

(Folytatás.)

A haj vagy részben, vagy egészen kiveszhet. Előfordulhat a haj kihullása előroklés folytán, esetleg, vagy a természet törvényeinél fogva.

I. Előroklés folytán 1. részben 2. egészben. Ezen eset azonban ritkán fordul elő és vékony hajnál mutatkozik s bár a hagymácskák létezése nyilvánvalók, de mégis tétlen állapotban fekszenek.

II. Esetleg 1. részben a kiütések, seb, vagy rák folytán, 2. általában kevés életerő, vérszegénység, láz, köszvény, syphilis, sok tanulás, nagy idegrázkódás, tisztátalan ág, táplálék hiány, szűk kalapok folytán és nőknél terhesség folytán.

III. A természet törvényeinél fogva öregség folytán.

Alopecia. Ha a haj a fej egy részéről egészen hiányzik Alopecia, vagy kopaszságnak neveztetik.

Némely esetben ifju korban is észlelhető kopaszodás, sőt a hajnak egészben történt kihullása is; ezt ugylátszik idegbántalom idézi elő. Ezen neme a kopaszságnak többnyire gyógyítható.

A haj betegség által egészen meggyérül, mely a növést akadályozza — ezt a szárazság idézi elő.

Az alopecia első alakja az ugynevezett gyürü féreg — mely nagyon rossz elnevezés — a mennyiben ilyen nem észlelhető. Ez legtöbbször a gyermek fején található, ritkán érett koruaknál és többnyire oly gyermekeknél, kik nem örvendenek egészségnek. A haj hólyagocskája felett tompa lesz és török. Rézsut fekvésében szétrombolatik.

A másik neme a kopaszagnak parasiticus. Ezen alakja fényes foltot képez, mely a fejbőr több részén jelentkezhetik; megtámadhatja a szemöldököt, a szakált és a testnek szőrrel ellepett többi részeit is. Jelentkezik öregeknél úgy — mint gyermekeknél is. A haj egyes helyeken kihullik s ha gyors segély nem érkezik, gyógyítása nagyon nehéz.

Siphilis Alopecia. Ezen alakja az Alopecianak nagyon gyakori, ez a syphilis betegségeknél fordul elő. Némely egészben, némelykor pedig egyes részeken tapasztalható a haj kihullása. Ezen hajbetegség azonban gyógyítható.

A kopaszság az emberi nem összehasonlításánál 60 eset közül 37 esetben a nőknél és 23 esetben a férfiaknál fordul elő.

(Folyt. köv.)

Levél a szerkesztőséghez.

Nagy-Káta, 1885. augusztus 21.

Tekintetes Szerkesztőség!

Én a Magyarországi borbélyok és fodrászok lapját figyelemmel olvasom — s tiszta meggyőződésemmel merem állítani, hogy céljának megfelel. Ép ezért kötelességemnek is tartom csekély erőmből Existenciájának biztosításához hozzájárulni — annál inkább — mert a mi ügyes bajos dolgunk megbeszélésére abban tág tér nyílik, — érdekeinket védelmébe veszi, a melyért különösen első sorban Mezey Péter testületi elnök urnak tartozunk hálával — valamint a többi munkatársaknak is.

Kívánatos volna, hogy az összes magyarországi szaktársak szaklapunkat meleg érdeklődésükkel támogatták — a mely különben is csak a mi érdekeinket mozdítja elő.

Nem hallgathatom el, hogy a vidéken mily piszkos konkurentia burjánzik fel. Így pl. Nagy-Körösön tudomásommal négy fodrász üzlet van, kettő közülük tisztességes áruk mellett dolgozik, míg a másik kettő — neveiket egyelőre kiméletből nem akarom felemlíteni — nem szégyenli magát 3 krnyi ár mellett borotválni.

Ezen visszás helyzet annyival inkább botrányos, mert míg egyrészt iparunk szégyenére válik, másrészt pedig saját magával együtt tönkre teszi többi szaktársait is. Mert hogy ily árak mellett kiadásait fedezni bírja, alig hiszem.

S mi ennek az oka. Az irigység. Nincs összetartás.

Én nagyon helyeslem a bécsi szaktársaknak a munkadíj-árjegyzék megállapítására vonatkozó törekvéseiket.

Kívánatos volna ezt nálunk is érvényesíteni. És azt hiszem ez ki is viheto, még pedig eme lapok hasábjain nagyon gyakran hangoztatott országos borbély és fodrász értekezlettel.

Ez által orvosolva lenne bajunk s tán a viszályok is megszűnének.

Ha ezt elérhetjük, szerény véleményem szerint nagyon sokat nyerünk, azért ne hagyjuk dugába dőlni a tervet, hanem teljes erőnkől annak kiviteléhez lássunk.

Kiváló tisztelettel
Krämer Domokos.

Nagyon tisztelt Szerkesztő ur!

A magyarországi borbélyok és fodrászok lapja 8-ik számát voltam szerencsés megkapni, miért is tiszteletteljes kérelmem oda irányul, hogy ezen lapot tovább is küldeni sziveskedjék.

Midőn egy a gyarapodásunkat és szellemi előhaladásunkat igen nagy mérvben előmozdító lap napvilágra jött, teljes meggyőződésem és nézetem az, hogy azt pártolni, annak virágzását emelni minden kartársnak kötelessége, ki annak előnyeit feltudja fogni, — ugyanebből kiindulva minden törekvésem oda irányul hogy lapunknak virágzását előmozdítsam és annak pártolására bírtam a netalán iránta közönnyel viseltető kartársakat is.

Maradtam tisztelettel

Kassán, 1885. aug. 13.

Záborszky György,
borbély és fodrász.

Különfélék.

Iparos tanulók és segédek kitüntetése. A munkakiállítás alkalmából arany oklevelet kapott 31 tanuló és 87 segéd; ezüst oklevelet kapott 110 tanuló és 122 segéd; bronz oklevelet kapott 175 tanuló és 107 segéd; figyelmen kívül hagyatott 97 tanuló és 38 segéde. — Az arany pénzjutalmak a következő arányban ítélteték oda: A tanulóknak 47 drb, a 10 frankos arany, 25 drb a 2 arany, 17 drb a 5 arany, összesen 288 arany. E szerint tehát 75 tanuló és 147 segédnek összesen 405 10 frankos arany ítéltetett oda. — Az arany pénzdijak az egyes városok szerint következő arányban oszlanak meg. Esztergom, Mohács, Ujbánya, Pankota, Szabadka, Pécsvárad 1—1; Késmárk, Léva, Temesvár, Aszód, Nagy-Károly, Miskolcz, Jászberény, Kismárton, Nagyvárad 2—2; B.-Csaba, Kalocsa, Sopron, Debreczen, Losonc, Maros-Vásárhely 3—3; Brassó és Nagyszében 4—4, Szentes, Abauj-Szántó és Páris 5—5, Tata 7, Arad 8, Szolnok 9, Pécs 10, Győr 11, Szeged 11 és Kolozsvár 39 vagyis összesen 35 városra 166 drb, a többi 239 drb Budapestre esik. — A munkakiállítás juryje a következő tagokból állt: Rendes tagok: 1. Binder Lajos, ipari felügyelő Kolozsvár; 2. Lovag Falk Zsigmond, nyomdász Budapesten; 3. Gelléri Mór, országos iparegyesületi titkár Budapesten (előadó); 4. Grünwald József, az iparos-íjúsági egyesület titkára Debreczen (nem vett részt); 3. Huber János, aranyműves Budapesten; 6. Hüttl Tivadar, porcellángyáros Budapest. 7. Ivánkovits János plébános az iparos-íjúsági egyesület elnöke Szeged; 8. Lengyel Antal, iparhatósági biztos Szolnok; 9. Matuschek József, cipész Kolozsvár; 10. Ráth Károly, kamarai alelnök Budapest (csoportbiztos); 11. Schiffer Ferenc, a kath. legény-egyesület elnöke Budapest (alelnök); 12. Thék Endre, műasztalos Budapest (elnök). Pótagok: 13. Edvi Illés László, ipartestületi titkár Arad (nem vett részt); 14. Fonyó Pál, kath. legény-egyesület elnöke Kalocsa, 15. Strasser Albert, kamarai titkár Temesvár; 16. Szepessy Gyula férfiniszabó Budapesten. Ezen kívül mint felkért szakértők közreműködtek a bíráltnál: Baumgartner Ignác kézműves, ifj. Kölber Fülöp kocsigyártó, Králik Sámuel órás, Walser Jakab kádár, Gulden Gyula gépgyári igazgató, Schunda W. J. hangszerkészítő, ifj. Ludvig János bábsütő, Gzoss Mór kalapos, Jungfer Gyula lakatos, Kutschera György bádogos, Janitssek Károly cipész, Kokesch Sándor szücs és Dulcz Antal szijgyártó.

A bécsi segédek és a munkadíj felemelés. A bécsi fodrász-segédek néhány nappal ezelőtt közgyűlésileg kimondták, hogy azon üzletekben, hol 5 kros munka járja — munkát el nem fogadnak. Különösen az a dicséretes, hogy a közgyűlésen 500 tag volt jelen, s daczára ennek, ellenvélemény nem halaszott s így a határozat egyhangulag hozatott.

Eltűnt fodrász. Mint a bécsi fodrász lap írja, Deák Vilmos (hihetőleg magyar) Ottakring Hauptstrasse 25. sz. a lakásáról július 21-én eltávozott és azóta vissza nem tért. Deák Linczben fodrász üzlettulajdonos volt, mely azonban a concurrentia által annyira szenvedett — hogy végre is kénytelen volt bezúntatni. Innen Bécsbe jött, hogy itt mint segéd nyerjen alkalmazást. Nejét és 2 kis gyermekét egyelőre Linczben — apósánál hagyta. Ott azonban nem hogy állomást nem kapott, de sőt megbetegedve több héten keresztül a kórházban kellett fekdünie. Felépülve újra alkalmazást keresett. E közben neje gyermekeivel együtt szomorú napokat élt. Alig hogy kisegítői állást kapott, mely legalább hetenként kétszer: szombaton és vasárnap kenyeret biztosított számára — családját felhozatta Bécsbe. Nagyon természetes, hogy e vékony jövedelem egy egész család eltartására nagyon kevés volt — s így lassanként minden mozgatható tárgy a zálogházba vándorolt — míg végre ebből is kifogytak — és beállt a legborzasztóbb nyomorúság. A gyermekek kenyérért esdekelték. — A mondott napon ismét d. e. 10 órakor alkalmazás után járt. Még 30 krajczárt

valahonnan előbirt teremteni, melyet nevének kézbesített. Eltávoztakor megigérte, hogy 12 órakor visszatér. Ez idő óta eltűnt, úgy hogy családja a legnagyobb nyomorban tengődik. Hihetőleg a szerencsétlen ember kétségbeesésében öngyilkosságot követett el. A családot, míg a kétségbesett nő munkát kap — a bécsi fodrász társulat segíjezi. Azon kívül a bécsi szaktársak gyűjtést eszközöltek.

Öngyilkos borbély segéd. Nyiregyházán Bertha Samu 17 éves borbély segéd agyonlőtte magát — állítólag azért — mert főnöke megpírongatta. Augusztus 14-én találták meg a mezőn holttestét.

Segéd és tanoncz bejelentés. A fővárosi borbély, fodrász és parókakészítő iparosok segédeiket és tanonczaikat az ipartestületnél kötelesek ezután bejelenteni. Figyelmeztetjük tehát, hogy mindazok, kik ezt eddig tenni elmulasztották — nehogy az 1884. XVII. t. cz. értelmében büntetést szenvedjenek, azokat minél előbb bejelentsék. Bejelentések eszközölhetők a testületi helyiségben mindenkor $\frac{1}{2}$ 7—8 óráig. A tanoncz bejelentésre nézve bejelentési iverk — kitöltés végett ugyancsak ott kaphatók.

Sajtó hiba kiigazítás. Lapunk 9-ik számában, közleményünk utolsó bekezdésének első sorában sajtóhiba csuszott be t. i. melegség helyett betegség olvasandó.

Egy borbély iparoson elkövetett brutalitás. Wellinger János fővárosi borbély f. hó 27. este 9 órakor a Lipótváros oldali dunasoron munkás népek által insultáltatván — a közel állomásozó rendőrt kérte fel — miszerint a bántalmazókat kiserje be, minthogy azonban ezt tenni vonakodott, gyávának nevezte. E közben egy másik rendőr is a helyszínre érkezve — ezt kérte fel kötelességének teljesítésére, de minthogy ez is megtagadta kérelmét, sőt e helyett intette, hogy menjen haza és feküdjék le — e miatti felháborodásában őt is gyávának nevezte. Ezen második rendőr azonban a »gyáva« szót nem tűrte el oly könnyedén és felszólította őt, hogy a rendőrségre kövesse. Minthogy azonban engedelmeskedni nem akart, nem éppen gyengéd módon továbbította a rendőrséghez. A hol aztán egész éjjel át fogva tartották. Mint a »Neues Pester Journal« írja, itt nyugtalankodott és dörömbölt, hogy bocsásák szabadon — de a helyett, hogy ezt teljesítették volna — annyira megkínózták, hogy eszméletlenül feküdt mindaddig míg egy sajtár vízzel le nem öntötték. Reggel végre kihallgatásra bocsáttatott a hol őt büntették meg 2 frtra a rendőr ellen elkövetett sértésért. Minthogy pedig pénzzel nem rendelkezett gyűrűjét óráját vették el. A szerencsétlen ember Dr. Grosz Sándor a borbély és fodrász egylet orvosa által magát megvizsgáltatta, ki a felvett látletben 8 könnyű sebet konstatált. Wellinger — ki sebei miatt ágyban fekvő beteg — e brutalitás megtoroltatását ügyvédre bízta.

*

További adatokat, melyeket a »Budapest« után közöljünk, a következők:

A Wellinger János borbély és fodrász üzlettulajdonoson elkövetett rendőri brutalitás következtében Török János főkapitány utasította a VI. kerületi rendőrkapitányt, dr. Farkast, hogy ez ügyben szigorú vizsgálatot tartson.

Ennek következtében a VI. ker. kapitányság hivatalában ma reggel megindult a vizsgálat; dr. Farkas dicséretes buzgalommal, egész pártatlanul vezeti a vizsgálatot. A beidézett nyolcz rendőrt Bérczy Béla rendőrkapitány hallgatta ki. Ezek: a 90. számú lovas-rendőr, kit Wellinger az osztrák-magyar államvasutnál gyávának nevezett, továbbá a 618. számú rendőrbiztos, ki Wellingert bekísértette, végre a f. hó 27-én este szolgálatban levő őrbiztos Nagy Bálint 75. számú és 715., 751., 693., 477., 498. számú rendőrök. Valamennyien azt vallják,

hogy Wellinger részeg volt s ezért kellett őt rendre inteni. A mi a sérüléseket illeti, ők azt hiszik, hogy azok már bekísértetésekor észlelhetők voltak rajta, s valószínű az is, hogy az ajtón véghezvitt kopogtatásai közben verte kékre térdeit. Azt nem tagadják, hogy megkötözték s hogy többször csitítani akarták.

A ker. kapitánysági hivatalban vádolt alantas közegek közt nagy izgatottság uralkodott. Ők is panaszt emelnek Wellinger ellen, mert — állításuk szerint — rajtuk sérüléseket ejtett. Egyiknek keze van felkarcolva, másinak az oldala van kékre rugva, szóval valamennyinek van sérülése. Dr. Apaticzky meg is vizsgálta őket s kiállította a látletet.

A vizsgálat valószínűleg holnap reggelre már be lesz fejezve s ezután Farkas kapitány nyomban jelentést tesz Török János főkapitánynak.

*

Wellinger János lakásán ágyban fekvő beteg, hideg borogatókat raknak sebeire, különben lázas állapotban van. Dr. Grósz Sándor és dr. Apaticzky rendőrorvos tegnap délben felkeresték őt és konstatálták hivatalosan, hogy a beteg testének minden részén sérülései vannak. A két orvos közt csupán a gyógyulási időre vonatkozólag támadt vita, mert Apaticzky szerint Wellinger 8 nap alatt felgyógyulhat. Apaticzky a mai nap folyamán benyújtotta hivatalos látletét.

A megkínózott borbély határozottan megmarad állításai mellett s hivatkozik a vele egy cellába zárt foglyokra, kik kinnoztatása alkalmával egy szegletbe huzódtak s midőn a rendőrök a börtönt elhagyták, egyik fogoly azt mondta: »volna csak ez az ember a mi pajtásaink közül, tudom istenem, hogy betört fejjel mentek volna ki innen a rendőrök.«

A mi azt illeti, hogy őt a napszamosok verték volna véresre, hivatkozik az őrtálló katonára, ki látta, hogy a megtámadtatás alig tartott egy-két percig, mert kiabálására a napszamosok elfutottak s ez idő alatt őt nem bántalmazták.

Azt nem tagadja, hogy a napszamosok legyűrték s az álkapcáján esés közben egy kis horzsolást kapott. Részeg ő nem volt, de lehet, hogy felháborodását a rendőrök részegségnek tartották. Az tény, hogy kiabált, rugdalózott, mert ijedségében alig tudta, hogy mit csinál.

A börtönben korom sötét volt, de a rendőrök, hogy őt felismerhessék, egy kis mécs segélyével világították meg arcát. S így környen felismerheti kinzóit, sőt azt is megmondhatja, ha a rendőröket elibe állítják, hogy melyik fogta a kezét s melyik a lábát.

Többszöri ütlegetések közben, mindig hangoztatták a rendőrök »fogs-e még utánunk kontrollirozni?!« mert ő azt mondá, hogy több utcát kell körül járnia míg egy rendőrt talál s az is gyáva. S midőn kijelentette, hogy ő nem Köteles Mihály, az elhallgatás tekintetében egyik rendőr azt mondta: »megmutatjuk neked, hogy nem fogsz bennünket ellenőrizni.«

A börtönben nyugodtan viselte magát, mert várta a hajnalodást, hogy kiszabadulhasson, de amint pofozták, verték, természetesen kiabált és lármázott. Dr. Füzesséry Géza, ügyvéd panaszához csak dr. Grosz Sándor orvosi bizonyítványát csatolta, mert dr. Apaticzky a magánfélnek bizonyítványt nem ad ki.

* Figyelmeztetjük szaktársainkat **Herling Antal** ur által jelen számunkban közzé tett hirdetésére. A hirdetett fodrász pipere tárgyakat nem csak csinoságuknál fogva, de jóságuk és praktikusságuknál fogva is ajánljuk. Tekintve pedig olcsó árukat — minden szaktársnak tehetségében áll azokat megszerezni.

A hajnyíró gépekről.

Azt hisszük a számos megrendelés után, hogy szaktársaink legnagyobb része már nélkülözhetlen eszközének vallja a »Clarc William«-féle hajnyíró gépeket. Ezt annál biztosabban merjük állítani, mert fővárosi szaktársaink — kiknek legnagyobb

része már ezen gépekkel dolgoznak — dicséretüket előttünk hangoztatták. Mi erre elvöltünk készülve — mert nagyon természetes — ha arról meg nem győződünk volna már előzetesen, hogy azok kitűnő előnyeivel fogva — mely gyorsaság és szép egyenletes nyírásban nyilvánul — czéljuknak meg nem felelnek — nem ajánlottuk volna szaktársaink figyelmébe oly melegen. De tudva azt, hogy azzal szaktársaink érdekeit mozdítjuk elő, hivatásunknál fogva ajánlottuk. — Mert ha tekintetbe vesszük, hogy oly napokon — midőn szaktársaink a vendégek sokaságával szemben kevés munkaerővel rendelkeznek — bizonyára nagy anyagi haszonnal jár, ha egy óra alatt 10—15 embert bir ezen gépek segélyével megnyírni, a nélkül, hogy görnyedne mellette. — Így tehát egészségi szempontból is ajánlatos. Mindezen előnyeivel fogva sohasem fogunk megszűnni a szaktársak figyelmét a Clarc William-féle hajnyíró gépekre felhívni.

Recept.

Rudacs hajkenőcs.

30 gr. édes mandulaolaj

15 gr. sárga viasz

15 gr. stearin

ezen három anyag összeolvasztva, miután egy kissé kihült tetzés szerinti illatszert beleöntve rudacsokba lehet alakítani.

Jó marhavelő hajkenőcs.

4 kgr. disznózsír

2 kgr. marhavelő

összeolvasztva, keresztül szűrve és porcellán edényben addig keverni — míg ki nem hül; ezután illatszert öntendő bele és pedig:

50 gr. Bergamotte olaj

1 gr. rózsa olaj.

Lehet azonban más illatszert is hasonló mennyiségben használni.

A magyarországi borbélyok és fodrászok névsora.

Bruckenu (Temes m.) Maurer Mátyás, Keller Pál, Moyim János, Jung Péter.

Buchberg u. p. Bogda Temes m.) Szauer Péter.

Bukin (Bács m.) Stampf Flórián, Ditrich Mátyás, Kinter J.

Bulkesz (Bács m.) Mayer Péter.

Butyin (Temes m.) Richl Márton.

Buziás (Temes m.) Huberle János, Bohn Péter, Wannenmacher György.

Charlottenburg u. p. Bogda (Temes m.) Weisz János.

Csákóvár, (Temes m.) Popovits Géza, Anacsits János, Kehl Miklós, Scheitmasz József, Kernweisz Ádám, Geisz Miklós.

Csáktornya (Zala m.) Bosnyákovits Amália, Mraz Regina, Svagell Mórincz.

Csantavér (Bács m.) Becker Ignác, Földi József.

Császártöltés (Pest m.) Brezovszky György.

Csatád (Torontál m.) Gaul Miklós, Janczer Károly, Vickete Fülöp, Brummer Jakab, Brummer András, Schieber Henrik, Bohn Miklós.

Csávós (Torontál m.) Koch Dániel, Szol Ferencz, Tasch György.

Cséb u. p. Glozsán (Bács m.) Schmidt Ferencz, Klein Péter, Szlovinyák Bálint.

Csepreg (Sopron m.) Keller Sándor.

Csermő (Arad m.) Grünzweig Péter.

Csernegyház u. p. Gyarmata (Temes m.) Schwartz I. Cservenka (Bács m.) Pfeifer Gerő, Nagy György, Egner Péter, Reitenbach Ádám, Seibert Károly.

Csiklovabánya u. p. Oravicza (K. Szörény megye) Sztan Axente, Ranrj Miklós.

Csóka (Torontál m.) Theodorovics Gerasztin, Fehér József.

Csongrád (Csongrád m.) Csajághy Lajos, Bernitzky József, Bagi István.

Csonoplya (Bács m.) Gayer Péter, Farkas Bálint.

Csorna (Sopron m.) Engedelmes István.

Csorvás (Békés m.) Angyal Márton.

Csösztelek (Torontál m.) Herberholz Sebő, Meszling János, Pleitzhoffer Ferencz.

Csurgó (Somogy m.) Szelacz László.

Csuróg (Bács m.) Belez István, Manojlovits István.

Czepléd (Pest m.) Nagy András, Csanády Miklós, Köváry József, Fehér Pál, Gräbeldinger Miklós.

Czernabara u. p. Török Kanizsa, (Torontál m.) Schuller Mátyás, Faszl Henrik.

Dárda (Baranya m.) Popovits Szávó, Marianovits V.

Daruvár u. p. Baziás (Temes m.) Bächler János.

Debeljácsa (Torontál m.) Pálincás János, Kiss György, Rothen Mihály.

Debreczen (Bihar m.) Andrez Jánosné, Kaliczky József, Kerényi József, özv. Strobeck Gusztávné, Dézsi Lajos, özv. Dianicska Mihályné, Martini Lajos, özv. Farkas Istvánné, Kornmann István, Schmidt János, Karpole Péter, Mede Gyula, Pántya József, Szilágyi Gusztáv.

Décs u. p. Várdomb (Tolna m.) Haasz Mihály.

Deés (Szolnok Doboka m.) Vas József, Botos Sándor.

Deliblat (Temes m.) Szojkovits György.

Denta (Temes m.) Schwemlein Ádám, Bobojcsov Péter, Mircsov Gáspár, Blau József.

Derecske (Bihar m.) Seres Mátyás.

Deronya u. p. Karavukova (Bács m.) ifj. Berger Miklós, Jaksity József, Reiter Jakab, Merkhofér József.

Despot Szt. Iván (Bács m.) Dech Frigyes, Raletitz Péter.

Deszk u. p. Szöreg (Torontál m.) Eberhard János.

Detta (Temes m.) Bartl Sebestyén, Jung Henrik, Thieszer Alajos, Brunn Péter, Hack József, Stoll János.

Déva (Hunyad m.) Gerber Terézia, Schmidt István.

Devecser (Veszprém m.) István József.

Dévény u. p. Dévény Ujfalu (Pozsony m.) Aringer Mihály.

Dévánfalva u. p. Moravicza (Temes m.) Soos Lajos.

Dinyás u. p. Uj Pécs, Vaszilyevics Micza, Ruhn Jakab,

Doboz (Békés m.) Veltzel Antal.

Dobricza (Torontál m.) Ackermann Henrik, Henczel Ádám.

Dognácska (Krássó Szörény m.) Dragan György.

Dolác u. p. Bánlak (Torontál m.) Antisz Antal, Neff Jakab, Romé Domonkos, Ochsenfeld József.

Dolova (Torontál m.) Krisan András, Szerg György.

Doroszló (Bács m.) Geiger Lőrincz, Krebsz István.

Dorozsma (Csongrád m.) Felner István, Sallay József.

Dugó-Szelló u. p. Nagy-Teremia (Torontál m.) Ludwig György, Klein Márton, Kipei Miklós.

Dunaföldvár. Koller József, özv. Mayer Ferenczné, Prager Bernát.

(Folytatás következik.)

Egy ügyes

borbély- és fodrász-segéd

üzletemben alkalmazást nyerhet. Belépési határidő szeptember hó 15.

Feltételek az alólírottól megtudhatók.

Kratochwill Ignác,

Makón.

DANKOVSKY ISTVÁN

hajkereskedés és gyár

BUDAPEST, V. kerület, Józseftér 2. szám

a legnagyobb raktár hajból és illatszerekből

ugymint:

hajfonatok, női hajválasztékok, színházi parókák haj- és pamutból.

A fodrászathoz szükséges minden eszköz és ezikk:

gazdag választék

valódi angol gerebenek kartácsok, hajfodorító-vasak, és hajsütőgépek, sörtetisztító-gépek, fodrász-fésűk és

ollók, fodrász és hengerkefék, parókafejek, pipere berendezések stb. stb.

Különlegességek uri és női parókákban és félparókákban.

Hajlánczok és mindennemű hajfonó munkák saját gyarából.

Illatszerek nagybani eladása.

Fodrászoknak ismét eladásra vagy saját használatra különösen ajánlatosak:

Javitott tiszta-ujlaki bajuszpedrő, brillantine, bandoline, viasz hajkenőcsök, dióolaj, hajolaj, Vinaigre de Toilette, Eau de Quinine és más mindenféle fejmosóviz, szakáltus, hajfestőszer stb. a legjobb minőségben és legolcsóbb áron kaphatók.

Legjobb minőségű borotváláshoz való szappan kilója — frt 60 kr.
Kettős arcfecskendező darabja 2 „ — „

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

A valódi szabadalmazott

Haj- és szakálnyíró-gépek

Clark William londoni gyáros találmánya és gyártmánya,

a melylyel minden laicus saját szakálát és egy másiknak haját — legfeljebb **három perc alatt** — minden előleges gyakorlat nélkül lenyírhatja.

STERN DÁVIDNÁL ARADON,

Clark William londoni cégnek Magyarország, Ausztria, Románia, és Szerbia, részére felállított főügynökénél kaphatók:

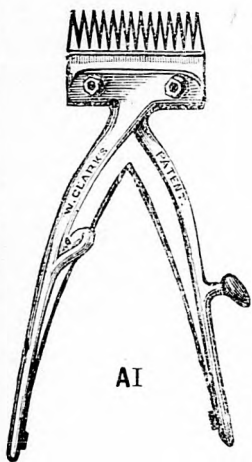
Árak Aradon:

1/16" hosszú vágással szakálnyírásra — 1/8" 2/8" 3/8" 4/8" hosszú vágással, fej és szakál nyírásra

AI darabonként 7 frt — kr.

9. sz. darabonként 8 frt — kr.

Megrendelések az összeg előleges beküldése, vagy postai utánvétel mellett a legpontosabban teljesítenek; kéretik azonban a minőség és nagyság pontos megjelölése.

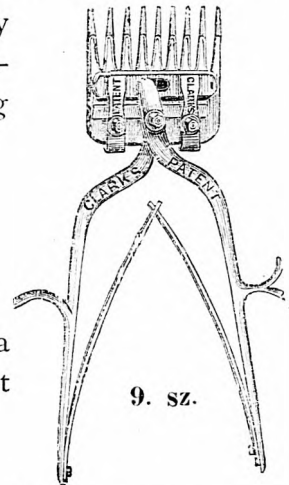
AI

Átlag a 9. számhoz.

Ezen gépekből Nagy Britanniában és Europa nyugoti tartományaiban, alig egy évleforgása alatt

100.000

9. sz.

darab adatott el és hazánkban is napról napra nagyobb tért foglal el, practikus szerkezete s minden tekintetben utólérhetetlen előnyeivel fogva, melylyel az eddig használt ollókat óriási mérvben felül mulja, úgy hogy ezen gép a

borbély és fodrász üzletek nélkülözhetlen eszközének tekinthető.

Különösen kiemeljük, hogy ezen gép **élesítést** vagy **javitásokat** sem igényel és **sem magunkat, sem mást vele meg nem sérthetünk**, és hogy egy más ollóval oly egyenletes vágást létrehozni képesek nem vagyunk.

Ezen gépek kaphatók az eredeti ár mellett: **Gruber Sándor** fodrásznál Aradon. **Weninger Antalnál** Győrben. **Mayer Ferdinand és fainál** Szegeden. **Munk Lipót** ügynökénél Brünmben. **Herczog Lajos** fodrásznál Veszprémben **Bartyik Lajos** fodrásznál Orosházán és **szerkesztőségünkben**.

Ismét eladók kerestetnek, kik lényeges árleengedésben részesülnek.

A britt-francia és más tartományokban ezen gépek általános és sikeres használatnak örvendenek.

A gépek kitünő szolgálat képessége tekintetében kezeséget vállalok, használhatatlanságuk esetén azokat minden fennakadás nélkül visszaveszem.